

Uddannelses- og Forskningsministeriet
Styrelsen for Videregående Uddannelser
Bredgade 43
1260 København K

hoeringssvar@ufm.dk og tvf@ufm.dk

Sagsnr. 16/056072, att. Thomas Voigt Lund

Høring over udkast til bacheloradgangsbekendtgørelse og udkast til kandidatadgangsbekendtgørelse (begrænsning af dobbeltuddannelse)

Den 11. januar 2017
Sag.nr. S-2016-859
Dok.nr. D-2017-434
bba/yk

Akademikerne har fra Uddannelses- og Forskningsministeriet modtaget udkast til bekendtgørelse om adgang til bacheloruddannelser ved universiteterne og bekendtgørelse om adgang til kandidatuddannelser ved universiteterne (Begrænsning af dobbeltuddannelse) til høring. Akademikerne har udsendt bekendtgørelsesudkastet til høring i medlemsorganisationerne og skal på den baggrund fremkomme med bemærkninger.

AKADEMIKERNE

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

Generelle bemærkninger

Uddannelsesloftet udgør i Akademikernes optik en skadelig hindring for at sikre de fornødne kvalifikationer hos den samlede arbejdsstyrke. Uddannelsesloftet er udtryk for en risikobetonet og kortsigtet politisk prioritering, der alene har haft fokus på at skaffe midler til en dagpengereform og dermed ikke i det fornødne omfang er båret af refleksion over de skadevirkninger, besparelserne via uddannelsesloftet kan afstedkomme.

Nørre Voldgade 29, 2. sal
DK - 1358
København K.

T +45 3369 4040
E ac@ac.dk
W www.ac.dk

Helt grundlæggende er uddannelsesloftet ude af trit med den fleksibilitet i uddannelsessystemet, som fremtidens arbejdsmarked tilsiger. Forslaget er i direkte modstrid med behovet for at skabe flere uddannelsesmuligheder på et arbejdsmarked, der er svært omskifteligt.

Akademikerne finder det dybt kritisabelt, at man vælger at gennemføre uddannelsesloftet med så stor hast, at studerende kommer i klemme, fordi de er blevet vejledt efter gældende regler. Den gængse praksis om, at større lovændringer først får virkning efter en overgangsperiode på et par år, således at folk kan indrette deres fremtidsplaner efter de nye vilkår, burde som minimum været blevet fulgt, også i denne sag.

Den hurtige implementering synes således også at være i modstrid med bestemmelsen om kvote 2 i bacheloradgangsbekendtgørelsen (findes også i kandidatbekendtgørelsen) hvoraf det fremgår af § 24 stk. 2, at

“Væsentlige ændringer af kriterierne skal varsles med mindst 2 år, før de får virkning.”.

Akademikerne har noteret sig, at regeringen som udløber af lovændringernes vedtagelse vil undersøge nærmere fordele og ulemper ved at indføre mulighed for, at studerende kan betale sig fra en ny ordinær uddannelse. Akademikerne finder det en glidebane og skal her advare mod brud på gratisprincippet for ordinære uddannelser.

Beregningerne af provenuet ved begrænsning af dobbeltuddannelse synes i øvrigt ikke at medtage et forventet samfundsøkonomisk spild af uddannelsesmidler, når flere vælger ikke at færdiggøre deres bacheloruddannelse, trods det, at der kun mangler få ECTS-point. Det kan undre, når det fremgår af svar til Folketingets Uddannelsesudvalg fra uddannelsesministeren, at man regner med, at 25 pct. af de studerende, der ellers ville have læst videre fremover, som følge af lovændringerne, vil vælge ikke at færdiggøre deres uddannelse, fordi de ønsker at skifte til ny uddannelse.

I stedet for at indføre et uddannelsesloft skal Akademikerne foreslå, at den såkaldte kandidatregel udvides til også at gælde for andre videregående uddannelsesniveauer. Bestemmelsen vil indebære, at personer med en videregående uddannelse, der ønsker optagelse på en ny videregående uddannelse på lavere eller samme niveau, kun kan blive optaget i det omfang, der er ledige pladser på den pågældende uddannelse.

Særligt om dispensationsmulighederne

Der indføres en række dispensationsmuligheder, som i udgangspunkt kan afbøde nogle af uddannelsesloftets skadesvirkninger, men som i sin nuværende form indebærer en vilkårlighed, der risikerer ikke at stille uddannelsesansøgere lige, ej heller at få skabt en nødvendig fleksibilitet i uddannelsessystemet til at få taget ordentlig hånd om arbejdsmarkedets fremtidige arbejdskraftbehov.

Akademikerne finder det problematisk, at positivlisten er defineret på baggrund af Danmarks Statistiks uddannelseskoder og ikke arbejdsmarkedet. Dette har som konsekvens, at nært beslægtede uddannelser med samme arbejdsmarked for nogles vedkommende fremgår af listen, mens det ikke er tilfældet for andre uddannelser.

Et eksempel herpå er uddannelse til softwareingeniør, hvor uddannelsen udbudt af Aalborg Universitet (AAU) er kommet på positivlisten, mens dette ikke er tilfældet for den beslægtede uddannelse udbudt af Syddansk Universitet (SDU). På ug.dk (som der henvises til i positivlisten) står der blandt andet følgende om uddannelsen på AAU: “Civilingeniøruddannelsen i software handler om at udvikle it-systemer til fx computerspil, mobiltelefoner, biler, fly, internettet eller høreapparater. Som færdiguddannet civilingeniør i software vil du typisk finde beskæftigelse i virksomheder, der sælger og udvikler software. Du kan fx blive ansat som projektleder eller systemadministrator.”

Om uddannelsen (software engineering) udbudt af SDU står der blandt andet på ug.dk: "På kandidatuddannelsen, der er engelsksproget, lærer du at udvikle software til mange forskellige produkter. Du kan fx udvikle mobil-apps, it-sikkerhed eller online-løsninger. Som færdiguddannet softwareingeniør vil du bl.a. kunne få job inden for udvikling, ledelse eller konsulentvirksomhed, hvor du fx kan arbejde som softwareudvikler, projektleder, systemkonsulent, softwarekvalitetsingeniør og it-strategiansvarlig."

Ovenstående eksempel illustrerer den tilfældighed, hvormed nogle uddannelser finder vej til positivlisten, mens andre ikke gør. I forhold til det konkrete eksempel er det, ud over at være forvaltningsmæssigt kritisabelt, samtidig problematisk når situationen er, at erhvervslivet oplever arbejdskraftmangel på it-specialister.

På tilsvarende vis tager positivlisten tilsyneladende heller ikke højde for, at arbejdsgiverne på lægemiddelområdet gentagne gange i de forløbne år har givet udtryk for, at de i fremtiden forventer at få udfordringer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft.

Det bør derfor være muligt for en naturvidenskabelig kandidat inden for et område, hvor beskæftigelsesmulighederne er begrænsede, at tage en ny kandidatuddannelse som retter sig specifikt mod lægemiddelområdet, hvis der er ledige pladser på uddannelsen. Akademikerne skal derfor konkret foreslå, at kandidat i medicinalkemi og kandidat i lægemiddelvidenskab føjes til listen over udtagne kandidatuddannelser.

I og med bacheloruddannelsen i kemi er adgangsgivende til kandidatuddannelsen i medicinalkemi, bør kemi ligeledes fremgå af positivlisten, ligesom kandidatuddannelsen i kemi nødvendigvis også må på positivlisten for at sikre de studerendes retskrav i forhold til adgang til den naturlige overbygning.

Akademikerne skal endvidere pege på det problematiske i, at der fremgår en række uddannelser af bilag 1 til kandidatadgangsbekendtgørelsen, hvor en naturlig bacheloruddannelse ikke fremgår af bilag 2 til bacheloradgangsbekendtgørelsen. Og dette er til trods for, at det fremgår, at "bacheloruddannelser, der relaterer sig til en undtaget kandidatuddannelse, er medtaget på positivlisten" jf. notat om positivliste på ministeriets hjemmeside (ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/indsatsomrader/begransning-af-dobbeltuddannelse/filer/faktaark-i-begraensning-af-dobbeltuddannelse-og-undtagelser.pdf). Det drejer sig om følgende uddannelser:

- Astronomi, kandidatuddannelse
- Byggeri, kandidatuddannelse
- Digitale medieteknologier, kandidatuddannelse
- Revision, kandidatuddannelse
- Statistik, kandidatuddannelse

En række af de omtalte uddannelser stiller ret specifikke krav til bacheloruddannelse for adgang. Det gælder fx digitale medieteknologier, som kræver en bacheloruddannelse i enten netværksteknologi og it, softwareteknologi eller elektroteknologi, ligesom astronomi kræver en naturvidenskabelig bacheloruddannelse i fysik. Og igen, da fysik har sin egen naturlige kandidatuddannelse, bør også kandidatuddannelsen i fysik tilføjes positivlisten.

Endelig skal Akademikerne pege på uklarheden i § 12, stk. 3: nr. 2 i bacheloradgangsbekendtgørelsen (findes også i kandidatbekendtgørelsen) vedrørende forældelse af en uddannelse. Er det den enkelte person, der ikke skal have anvendt sin uddannelse på arbejdsmarkedet i mindst 5 år, eller er det uddannelsen generelt, der er forældet? Og hvordan opgøres/defineres det? Og af hvem?

Med venlig hilsen

Birgit Bangskjær
D: 22495855
E: bba@ac.dk